

Planificació de l'activitat preventiva

Guia per a l'autoavaluació i la millora
del compliment dels requisits legals

ASEPEYO

© Asepeyo. Mútua Col·laboradora amb la Seguretat Social núm. 151.

1a. Edició, Juliol de 2016

Autor: Xavier Panadés Gella

Direcció de Prevenció d'Asepeyo

Tots els drets en totes les llengües i països

G1E16021C

Planificació

de l'activitat preventiva

ÍNDICE

PRESENTACIÓ	5
EN QUÈ EL POT AJUDAR AQUESTA GUIA?	6
UTILITZACIÓ DE LA GUIA	7
LLISTA D'AUTOAVALUACIÓ	9
PLA D'ACCIÓ	19
APÈNDIX 1. REQUISITS LEGALS	23
APÈNDIX 2. CONCEPTES I RECURSOS	33

PRESENTACIÓ

Aquesta guia està dedicada a la **planificació de l'activitat preventiva**. Conjuntament amb l'avaluació dels riscos laborals constitueix un instrument essencial per a la gestió i l'aplicació del pla de prevenció de riscos laborals.

La protecció eficaç dels treballadors requereix de controls adequats sobre els riscos laborals. Si l'avaluació dels riscos laborals posa de manifest la necessitat d'adoptar mesures preventives, l'objecte de la **planificació de l'activitat preventiva** és assolir que s'adoptin les mesures i que aquestes esdevinguin realment efectives.

Entre les prestacions i els serveis atribuïts a les Mútues Col·laboradores amb la Seguretat Social hi ha la realització d'activitats preventives a favor dels empresaris associats i dels treballadors que d'ells depenen. Aquestes activitats preventives es desenvolupen d'acord amb la planificació que estableix periòdicament la Seguretat Social, la qual inclou, de manera prominent, tot de programes d'assistència i assessorament per a la petita i mitjana empresa (PIME).

L'acció d'assessorament extern a l'empresa, dirigida a la millora del control dels riscos laborals, sigui la que sigui la naturalesa de l'acció i de l'entitat que fa el servei, no s'hauria de fer de forma aïllada o desvinculada als processos i procediments establerts a l'empresa per a dur a terme les avaluacions de riscos laborals i la planificació de l'activitat preventiva.

La gestió preventiva de l'empresa no pot ser concebuda sense considerar el marc legislatiu. Per això la finalitat d'aquesta guia, adreçada específicament a la PIME, és millorar el coneixement i la comprensió dels requisits legals relatius a la **planificació de l'activitat preventiva**. Aquest coneixement previ de la normativa és condició necessària per aconseguir l'efectivitat de l'assessorament rebut.

Tot i que hauria pogut ser possible englobar l'avaluació i la planificació en una única publicació, atesa la seva estreta relació, s'ha optat, finalment, a respectar el tractament diferencial que així els atorga la mateixa normativa. És molt recomanable consultar ambdues guies de manera conjunta i, molt especialment, els apèndixs dedicats als conceptes i altres recursos disponibles en aquest àmbit.

Evarist Llenas Torrent
Director de Prevenció

EN QUÈ EL POT AJUDAR AQUESTA GUIA?

La planificació de l'activitat preventiva constitueix, conjuntament amb l'avaluació dels riscos laborals, un instrument essencial per a la gestió i l'aplicació del pla de prevenció de riscos laborals. Aquests tres elements, el pla, l'avaluació i la planificació esdevenen els eixos centrals de la gestió preventiva a l'empresa.

La seva finalitat és assolir una protecció eficaç de la seguretat i salut dels treballadors, la qual cosa requereix controls adequats dels riscos laborals. Si bé l'avaluació dels riscos laborals posa de manifest la necessitat d'adoptar mesures preventives, la planificació de l'activitat preventiva, d'altra banda, aconsegueix fer que les mesures s'adoptin i resultin efectives.

La planificació de l'activitat preventiva ha de complir els requisits legals que estableix la Llei de prevenció de riscos laborals (LPRL) i el Reglament dels serveis de prevenció (RSP).

En l'articulat d'aquestes dues disposicions, els requisits legals s'entrellacen entre si i amb altres obligacions preventives, fet que en dificulta la identificació i comprensió, i, per això, la seva aplicació.

Aquesta publicació és una guia d'ajuda a l'empresa per al compliment dels requisits legals aplicables, específicament a la planificació de l'activitat preventiva, entenent la planificació com un element en si mateix. Concretament, queda fora de l'abast d'aquesta guia:

- L'avaluació dels riscos laborals, tot i que per la seva estreta relació es recomana amb èmfasi la utilització conjunta d'aquesta guia amb la publicació d'Asepeyo dedicada a l'avaluació.
- El desglossament dels requisits legals aplicables a la planificació de l'activitat preventiva per al control de riscos específics, per bé que en la figura 3, apèndix 2, es mostra una relació de la normativa principal de referència.

La guia està dirigida a empresaris, personal amb funcions de direcció i a especialistes en prevenció de riscos, molt especialment de microempreses i empreses petites i mitjanes (PIME).

També pot ser útil com a recurs als treballadors i els seus representants, als professionals i a les entitats externes a l'empresa en la tasca de formació, informació i assessorament; i, a tothom, qui tingui interès a millorar els coneixements en aquest camp.

Més enllà d'un compliment de mínims de la normativa, la guia s'hauria d'utilitzar com a recurs per establir i implantar, mantenir i millorar, continuadament, el sistema de gestió de la prevenció a l'empresa.

UTILITZACIÓ DE LA GUIA

L'element principal de la guia és la *Llista d'autoavaluació*, amb què l'empresa pot verificar el compliment de les seves obligacions legals en relació amb la planificació de l'activitat preventiva.

Cadascuna de les preguntes de la llista fa referència a un determinat requisit legal. A l'apèndix 1 es recullen, amb major detall i caràcter exhaustiu, cadascun dels requisits legals aplicables, agrupats i ordenats en els mateixos apartats que les preguntes de la llista. Per resoldre els dubtes que sorgeixin en l'aplicació de la llista, l'usuari pot consultar l'apartat corresponent d'aquest apèndix.

L'apèndix 2 exposa els conceptes principals relatius a la planificació de l'activitat preventiva i les referències a altres recursos disponibles per a la seva realització.

Segons la seva situació i necessitats individuals, l'usuari pot consultar i utilitzar les diferents unitats de la manera que consideri més oportuna. Per exemple, si l'usuari està fent els seus primers passos en aquest àmbit, li recomanem de llegir primer l'apèndix 2; però si ja disposa de la planificació, tal vegada només li sigui necessari consultar els apèndixs en cas de dubte puntual.

La verificació dels requisits legals a través de la *Llista d'autoavaluació* es fa responnent a cada una de les preguntes, en el mateix ordre en què apareixen. Les respostes possibles són:

- **Sí: El requisit s'acompleix.** A vegades, tot i complir-se el requisit legal, poden haver-hi oportunitats de millora sobre allò ja realitzat. En *Accions de millora* es poden anotar les mesures que van més enllà del mínim acompliment del requisit.
- **No: El requisit no es compleix.** En *Accions per al compliment* s'anotaran les mesures a adoptar per poder complir el requisit.

Determinats requisits poden no ser aplicables a l'empresa. Donat el cas, es marcarà l'opció N/A (No aplicable). La resta de requisits són aplicables en tots els casos, per normativa.

Existeixen preguntes per a les quals no és necessari concretar accions de millora o compliment, bàsicament perquè es poden deduir de la mateixa resposta, motiu pel qual no disposen del corresponent quadre de compliment.

En *Observacions* es poden anotar altres informacions abans no incloses i que l'usuari consideri d'interès apuntar-se, com per exemple evidències i activitats que donen un compliment, justificacions de la resposta, dubtes interpretatius a consultar, o qüestions pendents.

Una vegada finalitzada l'aplicació de la llista, les accions de millora i compliment es passen al formulari *Pla d'acció* de la pàgina 19. En aquesta translació les accions es poden agrupar, ordenar i detallar segons cada situació i a criteri de l'usuari.

En la versió electrònica de la publicació pot accedir-se a altres recursos i a la informació addicional mitjançant els enllaços que ofereix el mateix text. Es pot escriure també sobre els quadrets de la *Llista d'autoavaluació* i del *Pla d'acció*.

En cas de necessitar assistència per a la interpretació dels requisits i/o assessorament per a la seva aplicació, pot posar-se en contacte amb la nostra xarxa territorial de tècnics de prevenció.

Per rebre més informació i/o assessorament addicional, el servei requerit haurà de formar part de la [planificació periòdica de les activitats preventives de la Seguretat Social](#).

Consulti la nostra xarxa de delegacions [clicant aquí](#).

Llista d'autoavaluació

☒	
☐	
☐	
☒	

1		
2		
3		

1. Requisits legals¹

1.1. S'han identificat, es comprenen i es té accés als requisits legals aplicables a la planificació de l'activitat preventiva?

SI	NO	Observacions:

1.2. S'ha determinat com s'apliquen aquests requisits a l'empresa?

SI	NO	Observacions:

2. Realització

Quan el resultat de l'avaluació dels riscos posa de manifest situacions de risc²:

2.1. L'empresa porta a terme la corresponent planificació de l'activitat preventiva necessària per eliminar o reduir i controlar aquests riscos, i està documentada?

SI	NO	N/A	Observacions:

En cas que la planificació de l'activitat preventiva hagi estat elaborada per un servei de prevenció aliè³:

2.2. El servei de prevenció està degudament acreditat?

SI	NO	N/A	Observacions:

2.3. Es disposa de concert per escrit que especifiqui la prestació del servei contractat en relació amb la planificació, i inclou els aspectes que preveu l'art. 20.1 del RSP?

SI	NO	N/A	Observacions:

2.4. El concert, inclou els següents aspectes particulars previstos a l'art. 20.1 del RSP?

- Compromís del servei de prevenció aliè de proposar les mesures correctores adients.
- Obligació del servei de prevenció de fer, amb la periodicitat que requereixin els riscos existents, l'activitat de seguiment i valoració de la implantació de les activitats preventives derivades de l'avaluació.

SI	NO	N/A	Observacions:

2.5. Es disposa de documentació relativa a la planificació de l'activitat preventiva, incloses les mesures de protecció i de prevenció a adoptar i, si escau, el material de protecció que cal utilitzar?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

2.6. El personal responsable de realitzar la planificació de l'activitat preventiva és competent d'acord amb el capítol VI del RSP?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

3. Contingut

3.1. Aspectes generals

3.1.1. La planificació es realitza conforme a les següents consideracions?

- Un ordre de prioritats, en funció de la magnitud dels riscos i el nombre de treballadors exposats.
- L'existència, si escau, de disposicions legals relatives a riscos específics.
- Els principis d'acció preventiva assenyalats a l'article 15 de la LPRL.

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

3.1.2. Es planifica per a un període determinat, i en el cas que sigui superior a un any, s'estableix un programa anual d'activitats?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

3.1.3. S'estableixen fases i prioritats de desenvolupament en funció de la magnitud dels riscos i del nombre de treballadors exposats?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

3.1.4. Els treballadors són consultats sobre la planificació de l'activitat preventiva?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

3.2. Elements

3.2.1. Inclou les activitats preventives necessàries per eliminar o reduir i controlar els riscos posats de manifest en les avaluacions de risc?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

3.2.2. Per a cada activitat preventiva, la planificació inclou els següents aspectes exigibles per normativa?

- Termini per a portar-la a terme.
- Designació de responsables.
- Recursos humans i materials necessaris per a la seva execució.
- Assignació dels recursos econòmics precisos per a la consecució dels objectius proposats.
- Mesures d'emergència.
- Vigilància de la salut.
- Informació i formació dels treballadors en matèria preventiva.
- Si són necessaris, forma de portar a terme la presència dels recursos preventius a l'empresa.

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

4. Execució i seguiment

4.1. Constitueix, conjuntament amb l'avaluació dels riscos laborals, un instrument essencial per a la gestió i l'aplicació del pla de prevenció de riscos laborals?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
Observacions:			

4.2. Es realitzen les activitats preventives planificades i necessàries per eliminar o reduir i controlar els riscos posats de manifest en les avaluacions de risc?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
Observacions:			

4.3. S'efectua un seguiment continu i un control periòdic del desenvolupament de la planificació que assegurí l'efectiva execució de les activitats preventives planificades?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
Observacions:			

4.4. Les activitats de prevenció són modificades quan se n'aprecia una inadequació?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

En cas d'haver anomenat recursos preventius:

4.5. Vigilen aquests el compliment i l'efectivitat de les activitats preventives relacionades amb els riscos que els fan necessaris i previstes en la planificació?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

4.6. Si són necessaris, es realitzen controls periòdics de les condicions de treball i de l'activitat dels treballadors per detectar situacions potencialment perilloses?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

Cas en què l'empresa estigüés obligada per normativa a sotmetre's a auditories del sistema de prevenció⁴:

4.7. Adopta les mesures necessàries per resoldre les deficiències que els resultats de l'auditoria hagin posat de manifest respecte a incompliments relatius a la planificació de l'activitat preventiva?

SI	Accions de millora:	NO	Accions per al compliment:
N/A	Observacions:		

NOTES:

1. A l'apèndix 1 es poden consultar un a un els requisits legals aplicables a la planificació de l'activitat preventiva, agrupats en els mateixos apartats que les preguntes de la Llista d'autoavaluació.

En aquest apèndix, entre claudàtors [], s'indiquen les preguntes de la *Llista d'autoavaluació* a la qual s'apliquen els requisits legals.

2. La planificació de l'activitat preventiva ha de portar-se a terme quan l'avaluació dels riscos laborals posi de manifest la necessitat d'adoptar mesures preventives per a un adequat control del risc. La planificació, igual que l'avaluació dels riscos, és un procés continu en el temps.

3. En cas que la planificació hagi estat elaborada per un servei de prevenció aliè hauria d'oferir una garantia suficient de compliment dels requisits legals relacionats amb les preguntes 2.5, 2.6 i amb les de l'apartat 3. *Contingut*. De manera que es pot indicar *N/A* (No aplicable) a aquestes preguntes. Tot i que l'empresa pot igualment procedir a la seva comprovació.

Si la planificació no la fa un servei de prevenció aliè s'ha d'indicar *N/A* (No aplicable) a les preguntes 2.2, 2.3 i 2.4.

4.- A la pregunta 4.7 cal indicar *N/A* (No aplicable) si l'empresa no està obligada a sotmetre's a l'auditoria; o si en cas d'estar-hi obligada, el resultat de l'auditoria no informa de les deficiències.

L'art. 29 del RSP estableix els supòsits en els quals és obligatòria l'auditoria del sistema de prevenció.

Pla d'acció

☒	
☐	
☐	
☒	

1		
2		
3		

PLA D'ACCIÓ

Millora de la planificació de l'activitat preventiva

Data:

(data d'elaboració
del pla d'acció)

Realitzat per:

(nom i llocs de les persones responsables
de l'elaboració del pla d'acció)

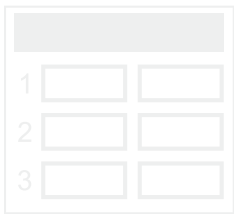
ACCIONS PER AL COMPLIMENT DELS REQUISITS LEGALS

Acció	Responsable	Data
1		
2		
3		
4		
5		
6		

ACCIONS DE MILLORA DEL COMPLIMENT DELS REQUISITS LEGALS

Acció	Responsable	Data
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

Apèndix 1. Requisits legals

1. REQUISITS LEGALS

Els requisits legals aplicables a la planificació de l'activitat preventiva es troben en la normativa bàsica següent:

- **Llei 31/1995**, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals (LPRL). Articles **16, 23, 31, 32 bis**. Pot consultar-se en el següent [enllaç](#).
- **Reial decret 39/1997**, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció (RSP). Articles **1, 2, 4, 8, 9, 19, 20, 22, 22 bis, 29, 30, 31, 35, 36 i 37**. Pot consultar-se en el següent [enllaç](#).

Totes les empreses, amb independència de la seva grandària i activitat, han de disposar d'una avaluació inicial dels riscos i fer les avaluacions d'actualització i seguiment en els casos previstos en la pròpia norma. Quan el resultat de les avaluacions de risc posi de manifest situacions de risc, l'empresa ha de portar a terme la corresponent **planificació de l'activitat preventiva** necessària per eliminar o reduir i controlar els riscos esmentats (*requisits de realització*).

Aquestes normes també regulen l'abast i elements mínims de la planificació (*requisits de contingut*), així com diferents aspectes orientats a la posada en funcionament o l'adopció de les mesures (*requisits d'execució i seguiment*).

Amb la finalitat de facilitar-ne el coneixement i la consulta, es resumeixen tot seguit les obligacions legals principals que s'apliquen a la planificació de l'activitat preventiva, agrupades i ordenades en els tres elements abans enunciat:

- a. Realització
- b. Contingut
- c. Execució i seguiment

Els requisits legals són presentats en el mateix ordre que els punts de la *Llista d'autoavaluació*. S'indica, entre claudàtors [], la referència de l'ítem de la llista que pregunta sobre el seu compliment. A més, a les dues columnes de la dreta, s'indica l'articulat de la Llei de prevenció de riscos laborals (LPRL) i del Reglament dels serveis de prevenció (RSP) que els estableixen.

També s'esmenten les infraccions relacionades amb la planificació de l'activitat preventiva previstes en el RDL 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova la [Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social](#) (LISOS).

2. REALITZACIÓ

Objecte

	Art. LPRL	Art. RSP
S'han de planificar les activitats preventives necessàries per eliminar o reduir i controlar els riscos posats de manifest en les avaluacions de risc. [2.1] [3.2.1]	16.2.b	8

Serveis de prevenció

	Art. LPRL	Art. RSP
Els serveis de prevenció han d'estar en condicions de proporcionar l'assessorament i el suport que calgui amb referència a la planificació de l'activitat preventiva i determinació de les prioritats en l'adopció de mesures preventives i la vigilància de la seva eficàcia. [2.2]	31.3.c	19.2
El concert per escrit de la prestació del servei contractat amb el servei de prevenció aliè ha de portar consignats els següents aspectes relatius a la planificació de l'activitat preventiva (si és assumida per aquest servei): [2.3]		20.1
▪ Especialitat o especialitats preventives objecte del concert, amb indicació per a la funció assenyalada en el punt 3.c de l'art. 31 de la LPRL (planificació de l'activitat preventiva i determinació de les prioritats en l'adopció de mesures preventives i la vigilància de la seva eficàcia), i de les actuacions concretes que s'han de dur a terme per al desenvolupament d'aquesta funció, si és assumida, en el període de vigència del concert. Aquestes actuacions s'han de desenvolupar d'acord amb la planificació de l'activitat preventiva i la programació anual, que hagi proposat el servei i aprovat l'empresa.		20.1.c
▪ Llevat que les activitats es realitzin amb recursos preventius propis i així s'especifiqui en el concert, aquest haurà de consignar, entre altres aspectes, el compromís del servei de prevenció aliè de proposar les mesures correctores que siguin procedents. [2.4]		20.1.c
▪ Obligació del servei de prevenció de fer, amb la periodicitat que requereixin els riscos existents, l'activitat de seguiment i la valoració de la implantació de les activitats preventives derivades de l'avaluació. [2.4]		20.1.d

Documentació [2.5]

	Art. LPRL	Art. RSP
S'ha d'elaborar i conservar a disposició de l'autoritat laboral la documentació relativa a la planificació de l'activitat preventiva, incloses les mesures de protecció i de prevenció a adoptar i, si escau, material de protecció que s'hagi d'utilitzar.	23.1.c	
Les empreses de fins a 50 treballadors que no desenvolupin activitats de l'annex I del RSP poden agrupar en un únic document, d'extensió reduïda i de fàcil comprensió, el pla de prevenció de riscos laborals, l'avaluació dels riscos i la planificació de l'activitat preventiva.	16.2.bis	2.4

Personal competent [2.6]

	Art. LPRL	Art. RSP
Cal la intervenció de personal competent, conforme amb el que s'exposa a continuació:		4.3
Funcions de nivell bàsic:		
Promoure, en particular, les actuacions preventives bàsiques, com l'ordre, la neteja, la senyalització i el manteniment en general, i fer el seu seguiment i control.		35.1 b
Establir mesures preventives elementals compatibles amb el grau de formació.		35.1.c
Funcions de nivell intermedi:		
Proposar mesures pel control i la reducció dels riscos o plantejar la necessitat de recórrer al nivell superior, a la vista dels resultats de l'avaluació.		36.1.c
Vigilar el compliment del programa de control i reducció de riscos, i efectuar personalment les activitats de control de les condicions de treball assignades.		36.1.e
Participar en la planificació de l'activitat preventiva i dirigir les actuacions que s'hagin executar en casos d'emergència i de primers auxilis.		36.1.f

Personal competent (continuació)

	Art. LPRL	Art. RSP
Funcions de nivell superior: Planificació de l'acció preventiva a desenvolupar en situacions en què el control o la reducció dels riscos suposi la realització d'activitats diferents, que impliquin la intervenció de distints especialistes.		37.1.d

3. CONTINGUT**Aspectes generals**

	Art. LPRL	Art. RSP
La planificació s'ha de dur a terme conforme a: [3.1.1] - Un ordre de prioritats, en funció de la magnitud dels riscos i el nombre de treballadors que hi estiguin exposats. - L'existència, si escau, de disposicions legals relatives a riscos específics. - Els principis d'acció preventiva assenyalats a l'article 15 de la LPRL.		8
S'ha de planificar per a un període determinat. Cas en què el període que es desenvolupi l'activitat preventiva sigui superior a un any, s'ha d'establir un programa anual d'activitats. [3.1.2]		9.3
Cal establir fases i prioritats del desenvolupament segons la magnitud dels riscos i el nombre de treballadors que hi estan exposats. [3.1.3]		9.3
Es pot portar a terme per fases d'una manera programada.	16.2	
S'han de consultar els treballadors sobre la planificació de l'activitat preventiva. [3.1.4]		1.2

Elements

	Art. LPRL	Art. RSP
Per a cada activitat preventiva la planificació ha d'incloure: [3.2.2] ▪ El termini per a portar-la a terme. ▪ La designació de responsables. ▪ Els recursos humans i materials necessaris per a la seva execució.	16.2.b	
La planificació ha d'incloure l'activitat preventiva a realitzar, i, en qualsevol cas: [3.2.2] ▪ Mitjans humans i materials necessaris. ▪ Assignació dels recursos econòmics precisos per a la consecució dels objectius proposats. ▪ Mesures d'emergència. ▪ Vigilància de la salut. ▪ Informació i formació dels treballadors en matèria preventiva. ▪ Si es fa necessària, forma de portar a terme la presència dels recursos preventius a l'empresa.		9.1 9.1 9.2 9.2 9.2 22.2

4. EXECUCIÓ I SEGUIMENT

	Art. LPRL	Art. RSP
Constitueix, conjuntament amb l'avaluació dels riscos laborals, un instrument essencial per la gestió i l'aplicació del pla de prevenció de riscos laborals. [4.1]	16.2	2.3
S'han de fer les activitats preventives planificades i necessàries per eliminar o reduir i controlar els riscos posats de manifest en les avaluacions de risc. [4.2]	16.2.b	
Cal assegurar l'execució efectiva de les activitats preventives incloses en la planificació. En aquest sentit, s'ha de fer un seguiment continu i un control periòdic del seu desenvolupament. [4.3]	16.2.b	9.3
Les activitats de prevenció han de ser modificades quan s'apreciï, com a conseqüència dels controls periòdics, la seva inadequació per a les finalitats de protecció requerits. [4.4]	16.2.b	
Els recursos preventius tenen, entre d'altres, la finalitat de vigilar el compliment i l'efectivitat de les activitats preventives previstes en la planificació relacionades amb els riscos que els fan necessaris. [4.5]	32 bis	22bis.4
Quan el resultat de l'avaluació ho faci necessari, s'han de realitzar controls periòdics de les condicions de treball i de l'activitat dels treballadors, a fi de detectar situacions potencialment perilloses. [4.6]	16.2.a	

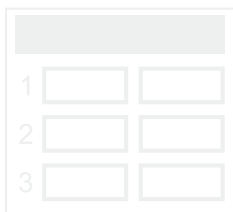
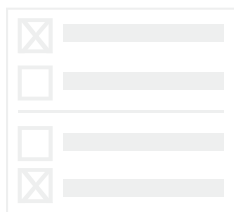
Auditories

	Art. LPRL	Art. RSP
Les auditories són obligatòries quan, com a conseqüència de l'avaluació dels riscos, les empreses han de desenvolupar activitats preventives per evitar o disminuir els riscos derivats del treball.		29.1
L'auditoria ha de portar a terme una anàlisi sistemàtica documentada i objectivada per al sistema de prevenció, la qual ha d'incloure entre altres aspectes:		
Comprovació que el tipus i la planificació de les activitats preventives s'ajusta al que disposa la normativa general, així com a la normativa sobre riscos específics que sigui d'aplicació, tenint en compte els resultats de l'avaluació.		30.2.b
Valoració de l'eficàcia del sistema de prevenció per prevenir, identificar, avaluar, corregir i controlar els riscos laborals en totes les fases d'activitat de l'empresa.		30.2.d
La metodologia o el procediment mínim de referència ha d'incorporar, entre altres elements, una anàlisi de la documentació relativa a la planificació de l'activitat preventiva.		30.3.a
La primera auditoria del sistema de prevenció de l'empresa ha de portar-se a terme dintre dels dotze mesos següents a partir del moment en què es disposi de la planificació de l'activitat preventiva.		30.4
L'empresa ha d'adoptar les mesures necessàries per resoldre les deficiències declarades en els resultats de l'auditoria i que suposin incompliments de la normativa sobre prevenció de riscos laborals. [4.7]		31.4

Infraccions

	Art. LISOS
Es considera infracció greu: ▪ Incomplir l'obligació d'efectuar la planificació de l'activitat preventiva necessària i derivada de l'avaluació dels riscos, o no fer-ne un seguiment amb l'abast i el contingut establerts en la normativa de prevenció de riscos laborals.	12.6
▪ No portar a terme els controls periòdics de les condicions de treball i de l'activitat dels treballadors corresponents, o no realitzar les activitats de prevenció que fessin necessàries els resultats de les avaluacions, amb l'abast i el contingut establerts en la normativa sobre prevenció de riscos laborals.	12.1.b
▪ No registrar i arxivar les dades obtingudes en els controls, reconeixements, investigacions o informes a què es refereixen els articles 16, 22 i 23 de la LPRL.	12.4
Aquesta infracció greu se sanciona amb multa, en el seu grau mínim de 2.046 a 8.195 euros; en el seu grau mitjà, de 8.196 a 20.490 euros; i en el seu grau màxim, de 20.491 a 40.985 euros.	40.2.b

Apèndix 2. Conceptes i recursos

La **gestió del risc**, representada en el model de la figura 1, consisteix a identificar els possibles perills o les fonts de dany en l'organització, avaluar-ne el risc derivat i establir un adequat tractament i control.

L'**avaluació dels riscos** consisteix a preguntar-nos, per a cada un dels perills identificats, si són prou suficients els controls que ja hi ha, o si hauríem d'incloure-hi altres mesures, i quines mesures i prioritats.

L'avaluació no té una finalitat en si mateixa. És un mitjà perquè s'adoptin les mesures necessàries per a un adequat **tractament del risc**, entenent aquest com el procés per a reduir el risc fins a un nivell acceptable.

El tractament del risc té la seva correspondència amb l'obligació legal de portar a terme la *Planificació de l'activitat preventiva*, tal com mostra també la figura 1. Per normativa, totes les empreses han de realitzar-la, executar-la i documentar-la, sigui la que sigui la seva activitat i grandària.

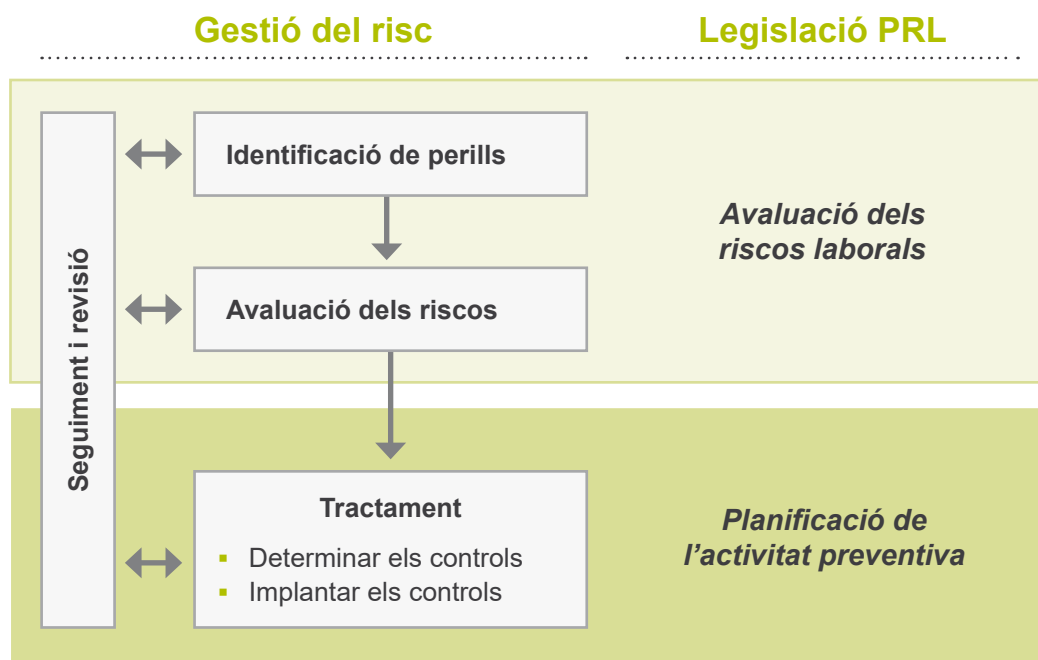

Figura 1

La planificació ha de tenir en compte els requisits legals aplicables, ja que existeix una reglamentació extensa i diversa en l'àmbit laboral que estableix l'obligació d'adoptar determinats controls del risc. La figura 3, en la pàgina 42, mostra la normativa més destacada en aquest àmbit.

El **control dels riscos laborals** hauria de ser part fonamental de les activitats i dels objectius de la gestió de la prevenció de riscos laborals. El nivell de risc d'una organització depèn de l'adequació i l'efectivitat dels controls establerts.

Aquesta guia està dedicada específicament a la planificació de l'activitat preventiva. Per la seva estreta relació amb l'avaluació dels riscos laborals es recomana la seva utilització conjunta amb la publicació d'Asepeyo *Avaluació dels riscos laborals. Guia per a l'autoavaluació i la millora del compliment dels requisits legals*. És aconsellable consultar el seu apèndix 2 per a una visió global del procés de la gestió del risc.

La planificació de l'activitat preventiva és un servei tot sovint contractat per les empreses que opten per externalitzar l'activitat preventiva amb un servei de prevenció aliè. En aquest cas, l'empresa ha de vetllar per assegurar un adequat desenvolupament de l'activitat i col·laborar amb el servei aliè en tot el que calgui.

En qualsevol de les etapes del procés és bàsica la implicació màxima dels treballadors, supervisors i personal directiu, especialment pels següents motius:

- Coneixen la feina des del seu vessant més pràctic, els perills dels seus llocs de treball, així com si els controls proposats poden funcionar bé i si poden aflorar altres riscos.
- La designació de responsables, l'establiment de terminis i l'assignació de recursos humans i materials formen part de les funcions tècniques i directives del mateix personal.

Tractament del risc

Existeixen diferents formes de tractament del risc, però en l'àmbit dels riscos laborals s'hauria d'enfocar, principalment, cap aquelles que redueixen la probabilitat d'ocasionar danys o les seves conseqüències.

L'organització hauria d'establir un procés per a aconseguir una reducció dels riscos basada en un determinat ordre preferent de controls, entre els controls possibles.

La figura 2 proposa una relació de categories de control del risc, en el mateix ordre de preferència amb el que haurien de considerar-se.

Ordre de preferència en l'adopció de controls

1	Eliminació
2	Substitució
3	Controls d'enginyeria
4	Senyalització
5	Controls administratius
6	Equips de protecció individual

Figura 2

Eliminació

El risc és part de la nostra vida diària i, excepte casos puntuals, difícilment es pot eliminar del tot.

L'eliminació d'un producte cancerigen en el procés, com l'amiant, seria un clar exemple de possible eliminació del risc. També ho seria la introducció de dispositius d'elevació per evitar la manipulació manual de càrregues.

Tenint en compte que el risc no sempre es pot eliminar l'important és assegurar-se que el risc residual estigui en un nivell acceptable i que s'hagin adoptat totes les mesures necessàries per a assolir-ne un bon control.

Substitució

Són mesures consistents a substituir, completament o parcialment, determinats perills (materials, processos, operacions o equips) per d'altres de no tant risc, però sense eliminar per complet el risc. Per exemple, disminuint la força requerida o els paràmetres físics com el voltatge, la temperatura o la pressió.

Controls d'enginyeria

Els controls d'enginyeria inclouen la instal·lació de proteccions i dispositius en equips de treball i maquinària, o confinaments, o barreres per a la transmissió d'agents físics, sistemes de ventilació, etc.

Senyalització

La senyalització de seguretat i salut en el treball proporciona una indicació o una obligació mitjançant un senyal en forma de panell, un color, un senyal lluminós o acústic, una comunicació verbal o un senyal gestual, etc.

Controls administratius

Els controls administratius inclouen mesures de formació, planificació del treball, establiment de temps màxims d'exposició, rotació de llocs, normes de seguretat i procediments, àrees de treball protegides i altres mesures similars.

Equips de protecció individual

Són equips perquè se'ls posi el treballador per a protegir-lo d'un o diversos riscos que puguin amenaçar la seva seguretat o salut. A continuació s'indiquen els principals tipus d'equips existents:

- Cascos de protecció
- Protectors d'oïda (taps, orelleres)
- Protectors dels ulls i cara (ulleres, pantalles facials)
- Protectors de les vies respiratòries (mascaretes, màscares, caputxes, equips respiratoris, etc.)
- Guants de protecció
- Calçat de seguretat
- Roba de protecció
- Protectors contra caigudes

Encara que estigui a l'última posició en ordre de preferència, el seu ús és molt estès. Un 30% del total de treballadors utilitzen algun equip de protecció individual. Els guants i el calçat de protecció contra riscos mecànics són els més utilitzats, seguit del casc, de les mascaretes o màscares i de les ulleres contra impactes, en aquest ordre.

Abans de passar a analitzar l'adequació i la necessitat d'adoptar un determinat control, s'haurien d'haver adoptat, de ser possible, controls de rang superior, en l'ordre que s'estableixi.

Sovint, el més efectiu és combinar diferents categories de control. En els casos en què els primers controls, en l'ordre de prioritats establert anteriorment, no redueixin el risc fins a un nivell acceptable, caldrà adoptar altres controls de nivell més baix per a reduir el risc fins a nivells acceptables; tot i que també poden ser adoptats, com a mesura complementària, per reforçar l'efectivitat de controls de nivell superior.

Un altre aspecte a considerar és el que, en ocasions, cal aplicar mesures temporals en tant no es puguin usar les definitives (per raons tècniques o organitzatives aquestes mesures finals requereixen un termini d'implantació). En aquests casos, pot estar justificat baixar a nivells inferiors en l'ordre de prioritats, temporalment.

A l'hora de determinar els controls necessaris, cal tenir present la normativa legal aplicable per a cada risc. S'han d'establir les mesures requerides en legislació, amb independència de la prioritats del control. Per exemple, la legislació preveu requisits respecte a la formació o ús d'equips de protecció individual davant determinades exposicions a risc.

Cal emprendre tots els controls possibles. La decisió de si és possible adoptar determinats controls del risc fa que es consideri, entre altres criteris, el principi de proporcionalitat entre la reducció nivell del risc i el cost de la mesura. Les mesures no haurien de ser extremadament desproporcionades a la reducció del risc. En aquests casos es pot recórrer a controls amb ordre de preferència inferior, però sempre que s'aconsegueixi controlar el risc adequadament.

És important assignar els recursos disponibles a aquelles mesures realment efectives, i assegurar-se que es tracten tots els riscos adequadament. D'una altra manera, podria haver-hi riscos residuals no prou controlats per manca de recursos.

El nivell de risc dels perills identificats, determinat en el procés d'avaluació, ha de ser prevista a l'hora d'establir les prioritats de les mesures preventives a adoptar per al seu control.

Seguiment i revisió

Hauria de portar-se a terme un adequat seguiment i una revisió de la planificació de l'activitat preventiva de forma periòdica o, específicament, per a donar resposta a una determinada finalitat o circumstància.

La normativa estableix l'obligació de fer un seguiment continu i un control periòdic d'aquesta planificació, per assegurar-ne l'efectiva execució, així com auditories en determinades empreses (preguntes 4.3, 4.4 i 4.7 de la *Llista d'autoavaluació*).

Això assegurarà que les mesures s'adopten realment i que l'eficàcia del control és l'esperada. Hi ha també la possibilitat que es detectin situacions no previstes o no contemplades a l'hora de planificar, com és la introducció de nous riscos en adoptar la mesura.

És important registrar els principals resultats de la planificació i el seu seguiment. A més de ser una obligació legal proporciona una base per a la millora del procés en el seu conjunt, dels mètodes i de les tècniques utilitzades en particular.

Recursos

- En la guia següent de l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball es descriuen de forma concisa els principis fonamentals de l'avaluació dels riscos laborals, incloent en els seus punts 5.2.4 i 5.2.5 indicacions sobre com preparar un pla per al control dels riscos. [Avaluació de riscos laborals. INSHT.](#)
- Específicament, per a la petita empresa de la qual no consta l'activitat a l'annex I del RD39/1997, i sobretot, per a les empreses que optin fer la planificació de l'activitat preventiva amb recursos propis, poden trobar d'interès els recursos següents:

a. [Guía tècnica “Simplificació documental”](#)

Per a empreses de fins a 50 treballadors (no incloses a l'annex I del RD39/1997).

Són orientacions de l'INSHT de cara a elaborar un document únic, el qual contingui tant el pla de prevenció de riscos laborals, com l'avaluació dels riscos com també la planificació de l'activitat preventiva.

Per a complir amb l'objectiu de 'racionalitzar la documentació' i, amb això, millorar l'eficiència en l'activitat preventiva, es presenta en aquesta guia es presenta, al punt 3, un model simplificat per fer la planificació de l'activitat preventiva.

b. Servei públic [“Prevención10.es”](http://Prevencion10.es)

Es pot utilitzar en empreses de fins a 25 treballadors (no incloses a annex I del RD39/1997).

Als empresaris que han optat per assumir personalment l'activitat preventiva de la seva empresa *Prevencion10.es* els ofereix, entre d'altres, una eina en línia 'evalua-t', a través de la qual l'empresa pot establir el seu pla de prevenció, l'avaluació dels riscos i la planificació de l'activitat preventiva.

- Destinada específicament per la petita i mitjana empresa, pot ser també d'utilitat la següent publicació. [Avaluació de les condicions de treball en petites i mitjanes empreses, de l'INSHT.](#)
- Cas en què l'empresa opti per contractar la planificació de l'activitat preventiva a un servei de prevenció aliè, pot consultar la següent publicació, especialment el que fa referència al punt 4.2.1. [Guia tècnica per a la millora de l'eficàcia i la qualitat de les actuacions dels Serveis de prevenció aliens. Criteris de qualitat del servei. INSHT](#)
- Per a ampliar la informació es poden consultar, a més, els següents recursos:
 - Pla de prevenció de riscos laborals. Guia per a l'autoavaluació i la millora del compliment dels requisits legals. Asepeyo.
 - Avaluació dels riscos laborals. Guia per a l'autoavaluació i la millora del compliment dels requisits legals. Asepeyo.
 - Què és i com abordar l'avaluació de riscos en les empreses. [INSHT](#).
 - [NTP 330](#): Sistema simplificat d'avaluació de riscos d'accident.
 - [Guies tècniques del INSHT](#) per a l'avaluació i la prevenció dels riscos...
 - ... relatius a la utilització dels [llocs de treball](#).
 - ... perquè els treballadors utilitzin a la feina [equips de protecció individual](#).
 - ... relatius a la utilització dels [equips de treball](#).
 - ... relatius a la [manipulació manual de càrregues](#).
 - ... relacionats amb la protecció enfront [risc elèctric](#).
 - ... relacionats amb [agents químics](#).
 - ... relacionats amb l'exposició a [agents cancerígens o mutàgens](#) a la feina.
 - ... d'exposició a [amiant](#) durant el treball.
 - ... relacionats amb l'exposició a [agents biològics](#).

- ... relacionats amb l'exposició dels treballadors soroll.
- ... relacionats amb les radiacions òptiques artificials.
- ... relacionats amb les vibracions mecàniques.
- ... derivats d' atmosferes explosives durant el treball.
- ... relatius a la utilització d'equips amb pantalles de visualització.
- ... relatius a les obres de construcció.
- ... a la feina, a bord d'embarcacions de pesca.
- Guia sobre senyalització de seguretat i salut en el treball.

Figura 3.- Requisits legals aplicables a l'avaluació de riscos

(llista no exhaustiva, només a efectes orientatius)

Ambient

Edificis, establiments

- Llocs de treball - [R.D. 486/1997](#)
- Senyalització de seguretat i salut - [R.D. 485/1997](#)
- Seguretat contra incendis en establiments industrials - [R.D. 2267/2004](#)
- Instal·lacions de protecció contra incendis - [R.D. 1942/1993](#)
- Accessibilitat de persones amb discapacitat - [R.D. 505/2007](#)
- Requisits de seguretat d'edificis i instal·lacions - [R.D. 314/2006](#)

Agents ambientals

Químics

- Agents químics, de caràcter general - [R.D. 374/2001](#)
- Agents cancerígens i mutàgens - [R.D. 665/1997](#)
- Amiant - [R.D. 396/2006](#)
- Tabac - [Llei 28/2005](#)

Biològics

- Agents biològics - [R.D. 664/1997](#)
- Legionel·la - [R.D. 865/2003](#)

Físics

- Soroll - [R.D. 286/2006](#)
- Vibracions mecàniques - [R.D. 1311/2005](#)
- Radiacions òptiques artificials - [R.D. 486/2010](#)
- Radiacions ionitzants [R.D. 783/2001](#) (risc radiològic) - [R.D. 413/1997](#) (treball en instal·lacions alienes)
- Instal·lacions tèrmiques en edificis - [R.D. 1027/2007](#)
- Atmosferes explosives - [R.D. 681/2003](#)
- Camps electromagnètics - [R.D. 299/2016](#)

Equips

Equips i instal·lacions

- Condició i utilització d'equips - [R.D. 1215/1997](#)
- Comercialització i posada en servei de màquines - [R.D. 1644/2008](#)
- Equips a pressió - [R.D. 2060/2008](#)
- Calaixos amb aire comprimit - [Ordre 20/1/1956](#)
- Aparells d'elevació - [R.D. 2291/1985](#)
- Instal·lacions frigorífiques - [R.D. 138/2011](#)
- Pantalles de visualització - [R.D. 488/1997](#)
- Instal·lacions radioactives - [R.D. 1836/1999](#)
- Aparells i sistemes de protecció en atmosferes - [R.D. 144/2016](#)

Risc elèctric

- Risc elèctric - [R.D. 614/2001](#)
- Baixa tensió - [R.D. 842/2002](#)
- Alta tensió - [R.D. 337/2014](#)

Materials

Manipulació manual de càrregues

- Riscos dorsolumbars - [R.D. 487/1997](#)

Productes químics

- Classificació, etiquetatge i envasat - [Reglament \(CE\) n° 1272/2008 \(CLP\)](#)
- Emmagatzematge - [R.D. 379/2001](#)
- Fitxes de dades de seguretat - [Art. 31 Reglament \(CE\) n° 1907/2006 \(REACH\)](#)
- Restriccions a la fabricació, comercialització i ús - [Annex XVII Reglament \(CE\) n° 1907/2006 \(REACH\)](#)
- Mesures de control de riscos d'accidents greus - [R.D. 1254/1999](#)

Productes explosius

- Explosius - [R.D. 230/1998](#)
- Articles pirotècnics i cartutxeria - [R.D. 989/2015](#)

Persones

Gestió

- Activitats preventives - [Llei 31/1995](#)
- Desenvolupament activitats preventives - [R.D. 39/1997](#)
- Coordinació d'activitats empresarials - [R.D. 171/2004](#)
- Equips de protecció individual: [R.D. 773/1997](#) (utilització) - [R.D. 1407/1992](#) (comercialització)

Col·lectius específics

- Treballadora embarassada o en període de lactància - [R.D. 39/1997 \(anexos VII i VIII\)](#)
- Joves menors - [Decret 26/7/1957](#) - [R.D. 39/1997](#)
- Treballadors autònoms- [Llei 20/2007](#) - [R.D. 128/2013](#) (temps de treball en activitats mòbils de transport per carretera)
- Empreses de treball temporal - [R.D. 216/1999](#)
- Persones amb discapacitat - [R.D.L 1/2013](#)
- Jornades especials de treball - [R.D. 1561/1995](#)

Assetjament

- Assetjament sexual i assetjament per raó de sexe - [Llei Orgànica 3/2007](#)

Sector de la construcció

- Obres de construcció - [R.D. 1627/1997](#)
- Subcontractació - [Llei 32/2006](#); [R.D. 1109/2007](#)
- Conveni general del sector de la Construcció
- Obres fixes en vies fora de poblat - [Ordre 31/8/1987](#)
- Construcció de ponts de carretera - [Ordre FOM/3818/2007](#)

Indústries extractives

- Activitats mineres - [R.D. 863/1985](#) - [R.D. 1389/1997](#)
- Document de seguretat i salut - [Ordre ITC/101/2006](#)
- Pols en mineria de les sals solubles sòdiques i potàssiques - [Ordre ITC/933/2011](#)
- Pols, silicosi - [Ordre ITC/2585/2007](#)

Sector marítim i pesquer

- Embarcacions de pesca - [R.D. 1216/1997](#) - [R.D. 1032/1999](#)
- Inspecció i certificació de pesquers - [R.D. 1837/2000](#)
- Assistència tècnica a bord de les embarcacions - [R.D. 258/1999](#)

Transport

- Trànsit, circulació de vehicles a motor i seguretat viària - [R.D.L 6/2015](#)
- Conductors - [R.D. 818/2009](#)
- Vehicles - [R.D. 2822/1998](#)
- Extintors d'incendis en vehicles de transport - [Ordre 27/7/1999](#)
- Transport de mercaderies perilloses per carretera - [R.D. 97/2014](#)
- Consellers de seguretat per al transport de mercaderies perilloses per carretera, en tren o per via navegable - [R.D. 1566/1999](#) - [Ordre FOM/605/2004](#)

Activitats subaquàtiques

- [Ordre 14/10/1997](#) - [Ordre 29/7/1974](#) - [Decret 2055/1969](#)

Sector sanitari

- Aparells de raigs X per a finalitats diagnòstiques - [R.D. 1085/2009](#)
- Protecció antiincendis en establiments sanitaris - [Ordre 24/10/1979](#)
- Instruments tallants i punxents en el sector sanitari i hospitalari - [Ordre ESS/1451/2013](#)

Turisme, oci

- Prevenció d'incendis en establiments turístics - [Ordre 25/9/1979](#)
- Espectacles públics i activitats recreatives - [R.D. 2816/1982](#)

ASEPEYO

www.asepeyo.es

Segueix-nos a:

